



93539 - Satıcının Bana Şu Kadar Verdiler Satmadım, Diyerek Yalan Söylemesi

Soru

Bir şeyi 100 liraya satın alan bir kişi onu satarken 'bunun için bana bir kişi 105 dinar vermişti' diyor. Bu konuda o satıcı haram işlemiş sayılır mı? Çünkü kimse ona bu fiyatı vermemişti. Doğrusu o, yalan ve aldatmayla hareket etmiştir. Ancak bu ticaretin akabinde bir de haram mal yemiş sayılır mı?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Satıcının satarken doğru davranması, yalan söylememesi vaciptir. Böylelikle Allah onun satışını bereketli kılsın. Eğer yalan söylerse Allah onun satışından bereketini çekip alır. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **“Satış yapan iki kişi (yani satıcı ve müşteri) birbirinden ayrılmadıkça muhayyerdirlere. (Satış esnasında) Birbirine doğru söylerlerse ve (gerçeği) beyan ederlerse o ikisi için de yaptıkları satım bereketli olur. Eğer (gerçeği) gizlerler ve yalan söylerlerse de o ikisinin yaptığı satımın bereketi gider.”** (Buhari 2079'da; Müslim 1532'de rivayet etmiştir)

Satıcının “bana şu kadar verildi yine de satmadım” demesi, yalandır. Çünkü ona bu fiyatı veren olmamıştır. Ayrıca müşterinin malını haksız yere alma hükmüne girer. Çünkü müşteri, satıcıya bu mal için birinin 105 verdiği inandığı zaman şüphesiz ki müşteri söz konusu fiyatı artıracaktır. Bu nedenle satıcı müşteriye fiyatı artırması nedeniyle onu aldatmış, ona yalan söylemiş olur. Bu, müşterinin malını haksız bir şekilde yemektir. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem müşteriye kandırıp fiyat kızıştırmaktan alıkoymuştur. O şöyle buyurmuştur: **“Neceş yapmayın/müşteriyi kandırıp fiyat kızıştırmayın.”** (Buhari 2160; Müslim 1515'te rivayet etmiştir)



Hadisteki neceş kelimesi şudur: “Bir malı satın almak istemeyen birinin gelip satıcıdan daha yüksek fiyata alacağını söyleyip diğer müşteriye satın almasını teşvik etmektir.”

İbn Kudame, *el-Muğnî* 6/305'te şöyle der: “Şayet satıcı “Bu mal için bana şu kadar verildi” der ve müşteri de ona inanıp o malı o şekilde satın alırsa sonrasında da satıcının yalancı olduğu ortaya çıkarsa işte bu satış neceş kapsamına girer.”

Bu nedenle söz konusu alışveriş haram olur. Çünkü bu, yalan ve aldatmadır. Satıcının müşteriye gerçeği açıklaması lazımdır. Müşterinin de bu durumda akdi feshetme hakkı gerçekleşir. Yahut müşterinin ödediği paranın bir kısmını (satıcının) geri vermek üzere iki taraf da anlaşılır.

Şeyh Muhammed bin Useymîn rahimehullah *Fî Şerhi'l-Mümti* 8/130'da şöyle der: “Necceş yapmanın türlerinden biri de satıcının müşteriye yalan söyleyerek ‘bu mal için şu kadar verildi’ demesidir. Müşteri de şöyle diyecektir: “Eğer ki bu malın değeri iki yüz ise o zaman ben bunu iki yüz ona satın alırım.” Gerçekten o malı iki yüz ona satın alır. Sonrasında o malın değerinin yüz elli olduğu açığa çıkar. Bunun sonrasında onun tercih hakkı vardır. Çünkü o neceşe benzer bir şekilde (aldatılmıştır) kandırılmıştır.”

Allah en iyisini bilir.